

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς: τους κ.κ. Υπουργούς:

- 1. Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας**
- 2. Περιβάλλοντος και Ενέργειας**

ΘΕΜΑ: «ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ» - Θα διατηρηθεί η ενιαία στρατηγική ανασυγκρότησης ή θα αντικατασταθεί από ένα αποσπασματικό πρόγραμμα έργων;

Οι καταστροφικές πυρκαγιές του Αυγούστου του 2023 δημιούργησαν στον Έβρο μια κρίση που υπερβαίνει κατά πολύ την αποκατάσταση των άμεσων ζημιών. Η περιβαλλοντική καταστροφή, η πίεση στον πρωτογενή τομέα και στην τοπική οικονομία, αλλά κυρίως οι ήδη οξείες δημογραφικές και αναπτυξιακές προκλήσεις της ακριτικής περιοχής, κατέστησαν αναγκαίο ένα μακρόπνοο πρόγραμμα συνολικής ανασυγκρότησης.

Για τον σκοπό αυτό συστάθηκε, με κυβερνητική απόφαση, η Ειδική Επιτροπή για την κατάρτιση Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος για τον Έβρο. Στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας ανατέθηκε με επιστολή του τότε Υφυπουργού Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας Χρήστου Τριαντόπουλου, στο Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ» και στον πρόεδρό του Σταύρο Μπένο, η κατάρτιση του Master Plan «ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ».

Το Master Plan «ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ» συγκροτήθηκε εξ αρχής ως ένα ενιαίο και ολιστικό σχέδιο ανασυγκρότησης, με σαφή κατανομή ρόλων μεταξύ των βασικών φορέων της περιοχής και της Πολιτείας: η **Κυβέρνηση** αναλαμβάνει τις μεγάλες υποδομές και τις μεγάλες δημόσιες πολιτικές, η **Περιφέρεια** Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης έχει ως κύρια αποστολή την περιφερειακή συνοχή και τον στρατηγικό συντονισμό, το **Δημοκρίτειο** Πανεπιστήμιο Θράκης παρέχει την αναγκαία επιστημονική τεκμηρίωση μέσα από κρίσιμες μελέτες για το μέλλον του Έβρου, ενώ το Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ»

προωθεί δράσεις μεταρρυθμιστικού και καινοτόμου χαρακτήρα. Η αρχιτεκτονική αυτή εδράζεται στην ίδια την ευρωπαϊκή θεσμική εξέλιξη: στη Συνθήκη της Λισαβόνας, με την οποία η εδαφική συνοχή αναδείχθηκε σε θεμελιώδη διάσταση της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής, ενισχύοντας την ανάγκη αντιμετώπισης των περιφερειακών ανισοτήτων, και στη συνέχεια **στο θεσμικό εργαλείο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (Ο.Χ.Ε.), που δημιουργήθηκε ακριβώς για να επιτρέψει την υλοποίηση σύνθετων, πολυτομεακών στρατηγικών με ενιαία κατεύθυνση, πολλαπλές πηγές χρηματοδότησης και ισχυρή τοπική και περιφερειακή διακυβέρνηση.**

Η λογική αυτή υπηρετούσε έναν συγκεκριμένο στόχο: **όλα τα έργα και οι δράσεις, ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης και φορέα υλοποίησης, να υπηρετούν μία κοινή στρατηγική για τον Έβρο και να παρακολουθούνται μέσα από ένα ενιαίο σύστημα διακυβέρνησης και λογοδοσίας.**

Το Master Plan διαμορφώθηκε μέσα από διαβούλευση με τους φορείς και την κοινωνία του Έβρου και ολοκληρώθηκε το φθινόπωρο του 2024. Περιέλαβε περίπου 240 έργα και δράσεις, περισσότερα από 20 διαφορετικά χρηματοδοτικά εργαλεία και δεκάδες φορείς υλοποίησης, με συνολικό αναπτυξιακό αποτύπωμα που προσεγγίζει τα 3 δισ. ευρώ.

Το μέγεθος και η πολυπλοκότητα του σχεδίου καθιστούσαν εξαρχής αναγκαία την ύπαρξη ενός **ενιαίου πνευματικού και επιχειρησιακού κέντρου**, το οποίο δεν θα υποκαθιστούσε τους Υπουργούς, τις υπηρεσίες ή τους φορείς υλοποίησης, αλλά θα εξασφάλιζε ότι οι διαφορετικές παρεμβάσεις παραμένουν συνδεδεμένες με την κοινή στρατηγική της ανασυγκρότησης.

Στις 13 Νοεμβρίου 2024 εκδόθηκε η πρώτη πρόσκληση για την ΟΧΕ «ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ», με Χωρικό Φορέα την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Σύμφωνα με όσα παρουσιάστηκαν δημόσια από τον κ. Μπένο, η πρόσκληση αυτή κινούνταν στην κατεύθυνση της συνολικής στρατηγικής του Master Plan και προέβλεπε τη σύνδεσή της και με πρόσθετες πηγές χρηματοδότησης πέραν του Περιφερειακού Προγράμματος.

Η διαδικασία, ωστόσο, δεν ολοκληρώθηκε εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, καθώς σημαντικός αριθμός έργων και δράσεων δεν είχε ακόμη την απαιτούμενη ωριμότητα.

Αυτό δεν αποτελεί από μόνο του αποτυχία του σχεδιασμού. Έργα και πολιτικές που αφορούν την αναγέννηση του δάσους, το δημογραφικό, τη διαχείριση των υδάτων, τις μεγάλες υποδομές ή την παραγωγική ανασυγκρότηση δεν μπορούν εκ των πραγμάτων να ολοκληρωθούν σε δύο ή τρία χρόνια. Ένα πρόγραμμα ανασυγκρότησης του Έβρου οφείλει να έχει ορίζοντα δεκαετιών και να λειτουργεί ως ένα δυναμικό, κυλιόμενο σχέδιο, μέσα στο οποίο τα έργα ωριμάζουν και εντάσσονται σταδιακά σε διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία.

Ωστόσο, στη 14η συνεδρίαση της Ειδικής Επιτροπής, στη Νέα Βύσσα στις 27 Ιουλίου 2026, παρουσιάστηκε μια νέα προσέγγιση για την ΟΧΕ, με σαφώς περιορισμένο οικονομικό και επιχειρησιακό αντικείμενο. Ο κ. Μπένος δήλωσε ότι δεν είχε προηγηθεί ενημέρωσή του για τη συγκεκριμένη πρόταση, παρότι ο ίδιος και το «ΔΙΑΖΩΜΑ» είχαν αναλάβει, κατόπιν κυβερνητικής εντολής, την εκπόνηση του αρχικού Master Plan.

Το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι αν το νέο αυτό σχέδιο περιλαμβάνει χρήσιμα ή ώριμα έργα. Ούτε αν υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι για την περιοχή.

Το κρίσιμο ζήτημα είναι αν εγκαταλείπεται η ίδια η ενιαία στρατηγική του «ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ».

Η μετατροπή ενός ολιστικού προγράμματος ανασυγκρότησης σε ένα περιορισμένο σύνολο ώριμων δράσεων, οι οποίες μπορούν να ολοκληρωθούν μέσα στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο, αλλάζει τη φύση του εγχειρήματος. Έργα που δεν μπορούν να ωριμάσουν άμεσα ή που χρηματοδοτούνται απευθείας από Υπουργεία δεν παύουν για τον λόγο αυτό να αποτελούν οργανικά στοιχεία της ανασυγκρότησης του Έβρου.

Άλλωστε, η αξία του Master Plan δεν βρίσκεται στο άθροισμα των προϋπολογισμών του. Βρίσκεται στη **συνοχή**, στην **ενιαία στρατηγική**, στη **διακυβέρνηση**, στη **διαρκή παρακολούθηση** και στη δυνατότητα να συνδέονται τα σημερινά έργα με τις ανάγκες της περιοχής σε βάθος είκοσι και πλέον ετών.

Η προσέγγιση αυτή συνδέεται και με την ευρωπαϊκή αρχή της επικουρικότητας: η Περιφερειακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν πρέπει να περιορίζεται στον ρόλο του διαχειριστή ενός μικρού αριθμού περιφερειακών έργων, αλλά να έχει κεντρικό ρόλο στον συντονισμό μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για τον τόπο της. Οι επιμέρους φορείς και τα Υπουργεία εξακολουθούν βεβαίως να ασκούν τις αρμοδιότητές τους και να υλοποιούν τα έργα τους. Η Περιφέρεια όμως οφείλει να αποτελεί το στρατηγείο που διατηρεί το σύνολο ενωμένο.

Η εγκατάλειψη αυτής της αρχιτεκτονικής δημιουργεί τον κίνδυνο, σε λίγα μόλις χρόνια, το «ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ» να πάψει να υφίσταται ως ενιαίο πρόγραμμα και να μετατραπεί σε ένα άθροισμα ανεξάρτητων έργων διαφορετικών Υπουργείων και φορέων, χωρίς κοινή στρατηγική, ενιαίο συντονισμό και μακροχρόνια λογοδοσία.

Η εξέλιξη αυτή οδήγησε τον κ. Σταύρο Μπένο να ανακοινώσει στις 2 Σεπτεμβρίου 2026 την προσωπική του αποχώρηση από την Ειδική Επιτροπή, δηλώνοντας ότι δεν μπορεί να συνυπάρξει με αυτή τη συρρίκνωση του σχεδίου. Ταυτόχρονα ξεκαθάρισε ότι το Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ» παραμένει διαθέσιμο να στηρίξει το πρόγραμμα και την Αυτοδιοίκηση, εφόσον διατηρηθεί η αρχική ολιστική του φιλοσοφία.

Σήμερα, όμως, η διαδικασία δεν έχει κλείσει. Αντιθέτως, βρίσκονται μπροστά μας τα κρίσιμα θεσμικά βήματα: η επανέκδοση της πρόσκλησης προς τον Χωρικό Φορέα, η συγκρότηση της Τοπικής Ομάδας Υποστήριξης, η υποβολή της στρατηγικής από την

Περιφέρεια, η αξιολόγηση και έγκρισή της από τη Διαχειριστική Αρχή και, στη συνέχεια, η διαρκής πολιτική και τεχνοκρατική παρακολούθηση του προγράμματος.

Σε αυτά ακριβώς τα επόμενα βήματα θα κριθεί εάν το «ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ» θα διασωθεί ως ενιαίο πρόγραμμα ανασυγκρότησης ή θα περιοριστεί σε ένα βραχυπρόθεσμο πρόγραμμα επιμέρους έργων.

Επειδή :

- η Κυβέρνηση ήταν εκείνη που επέλεξε εξ αρχής τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ανασυγκρότησης και ανέθεσε την κατάρτιση του Master Plan στο Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ»,
- το «ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ» σχεδιάστηκε ως ενιαίο πρόγραμμα και όχι ως άθροισμα ανεξάρτητων έργων,
- η ουσία μιας Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης είναι η ύπαρξη κοινής στρατηγικής, πολλαπλών πηγών χρηματοδότησης και ενιαίας διακυβέρνησης,
- οι σημαντικότερες προκλήσεις του Έβρου, όπως το δημογραφικό, η αναγέννηση του δάσους, η διαχείριση των υδάτων, οι μεγάλες υποδομές και η παραγωγική ανασυγκρότηση, δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσα στον ορίζοντα μιας τριετίας,
- χωρίς ισχυρό και ενιαίο πνευματικό και επιχειρησιακό κέντρο υπάρχει πραγματικός κίνδυνος το πρόγραμμα να εκφυλιστεί σταδιακά σε αποσπασματικές δράσεις,
- η Περιφέρεια, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, πρέπει να έχει ουσιαστικό ρόλο στον στρατηγικό συντονισμό και στη διακυβέρνηση του προγράμματος,

Η εγκατάλειψη της ενιαίας, ολιστικής και μακροχρόνιας στρατηγικής του Master Plan «ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ» δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ως μια απλή τεχνική προσαρμογή του προγράμματος.

Όπως χαρακτηριστικά τόνισε ο κ. Σταύρος Μπένος στη δημόσια τοποθέτησή του, δεν πρόκειται για κάποια «συνωμοσία», ούτε για κάποια άλλη σκοπιμότητα μικρότερης τάξης, πρόκειται για κάτι σοβαρότερο: για ένα μεγάλο λάθος. Ένα λάθος που, εάν παγιωθεί, κινδυνεύει να μετατρέψει ένα ολιστικό σχέδιο ανασυγκρότησης με ορίζοντα δεκαετιών σε ένα περιορισμένο και αποσπασματικό πρόγραμμα ώριμων έργων, χωρίς ενιαία στρατηγική, χωρίς ισχυρό πνευματικό και επιχειρησιακό κέντρο, χωρίς ουσιαστικό συντονιστικό ρόλο της Περιφέρειας και χωρίς τη δυνατότητα να ενταχθούν και να παρακολουθούνται στο ίδιο στρατηγικό πλαίσιο τα μεγάλα κυβερνητικά έργα και οι παρεμβάσεις που απαιτούν χρόνο πέρα από την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

Άραγε η Κυβέρνηση θα επιμείνει σε αυτό το μεγάλο λάθος ή θα επιλέξει, έστω και τώρα, τη σωστή κατεύθυνση, διασώζοντας τον ενιαίο, ολιστικό και μακροχρόνιο χαρακτήρα του “ΕΒΡΟΣ ΜΕΤΑ”;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Αχμέτ Ιλχάν

Πουλάς Ανδρέας

Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ